

Lühiülevaade Valga valla 2025. a eelarvest

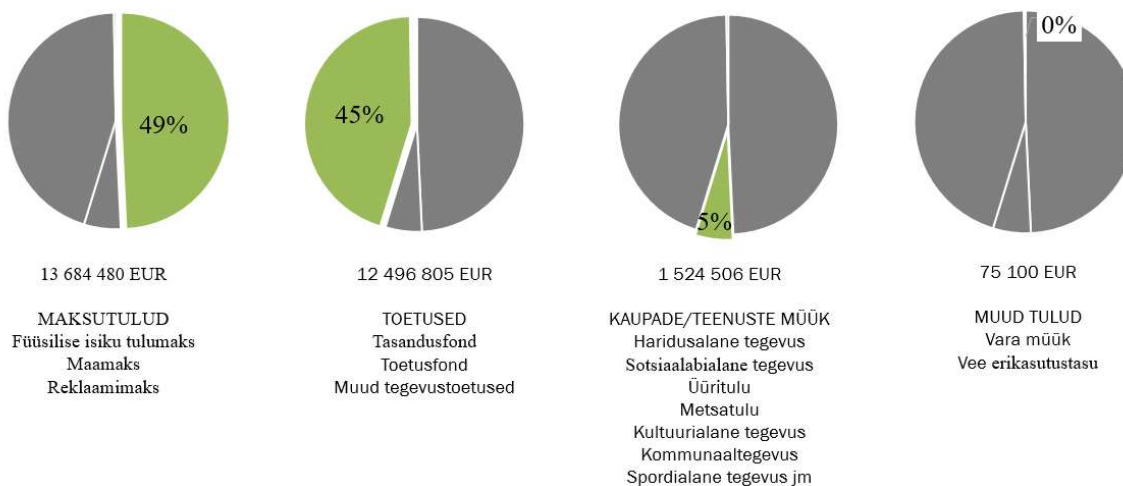
Valga valla 2025. aasta põhieelarve kogumahus 33 271 482 eurot võeti vastu Valga Vallavolikogu 26. veebruari 2025. aasta istungil. Eelarve koostamisel on aluseks „Valga valla arengukava aastani 2035+“, „Valga valla eelarvestrategia 2025–2030“, võetud kohustused ning teadaolevad toetuseraldised ja majandusprognosid 2025. aastaks. Eelarvestamisel on silmas peetud kolme alusprintsipi – tekkepõhisus, jätkusuutlikkus ja konservatiivsus, mis jätkuvalt kasvavate kulude tingimustes on olnud suur väljakutse ning nõudnud kompromisse ootuste ja vajaduste vahel.

PÕHITEGEVUS:	
TULUD	27 780 891
KULUD	27 015 446
PÕHITEGEVUSE TULEM	765 445
INVESTEERINGUD:	
TULUD	2 870 740
KULUD (sh laenuintressid)	4 665 149
EELARVE TULEM	-1 028 964
FINANTSEERIMISTEHINGUD:	
TULUD	0
KULUD	1 590 887
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS: (+ suuremine / - vähenemine)	-2 619 851

Põhitegevuse tulem 2025. aasta eelarves on 765 445 eurot. Likviidsetest vahenditest võetakse kasutusse 2 619 851 eurot.

Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tulud 2025. aasta eelarves on kogusummas 27 780 891 eurot, millest ligikaudu pool tuleb maksutuludest, 45% eraldatud toetustest, 5% teenuste ja kaupade müügist ning alla 1% muudest tuludest.

Arvestades maksumaksjate arvu, keskmist väljamakset maksumaksja kohta ja töötute arvu trendi on 2025. aasta eelarves füüsilise isiku tulumaks prognoositud summas 13 171 480 eurot. Maamaksutulu suureneb eelduslikult 10%-lise kaitsemehhanismi määra asendamisel 50%-lise määraga, mistõttu maamaksu tulu on prognoositud summas 503 000 eurot. Reklaamimaksu

määrade osas muudatusi planeeritud ei ole ja need tulud on prognoositud samas suurusjärgus 2024. aastaga (10 000 eurot). Kokku on maksutulud kavandatud summas 13 684 480 eurot.

Tasandus- ja toetusfondi eraldised ning muud sihtotstarbelised toetused toovad valla tulueelarvesse kokku 12 496 805 eurot. Suurima osakaalu toetustest hõlmab tasandusfondi eraldis, mis on mittesihtotstarbeline ja mõeldud omavalitsustele pandud kohustuste täitmise finantseerimiseks (sh eakate hooldus, vanemlike hoolitsuseta laste asendus- ja järelhooldus, matusetootused jms) ning eelarveliste võimaluste ühtlustamiseks erineva tasemega omavalitsuste vahel. Toetusfondi eraldised on sihtotstarbeliselt suunatud üldhariduskoolide osaliseks ülalpidamiseks, huvihariduseks, alushariduse õpetajate tööjõukulude osaliseks katteks, toimetulekutoetuste maksmiseks, puudega lastele teenuste korraldamiseks, vajaduspõhiselt vaimse tervise teenuste korraldamiseks, rahvastikutoimingute korraldamiseks ja teedehoiuks. Tasandus- ja toetusfondi eraldiste kõrval on toetustena eelarvestatud veel Valga Muuseumile ja Valga Keskraamatukogule eraldatud tegevuskulude toetused, ühistranspordi dotatsioon ning ministeeriumide poolt eraldatud sihtotstarbelised toetused.

Kaupade/teenuste müük on 2025. aasta eelarves kogusummas 1 524 506 eurot. Sellest 644 335 eurot on planeeritud haridusasutuste majandustegevusest, mis koosneb huviringide õppemaksudest, lasteaia koha- ja õppetasudest ning toidurahadest, haridusteenuse müügist teistele omavalitsusüksustele ja muude õppekavaväliste tegevuste müügist. Sotsiaalalialasest majandustegevusest on planeeritud tulu kokku 298 920 eurot. Selle alla liigituvad asenduskodu kohatasud teistelt omavalitsusüksustelt, koduhooldusteenuse ja sotsiaaltranspordi teenuste müük ning Karula Hooldemaja kohamaksudest laekuv tulu. Renditulud on planeeritud summas 258 024 eurot ja metsatulu summas 150 000 eurot. Ülejäänud valdkondade omatulud jäävad igauks alla saja tuhande piiri.

Muud tegevustulud on 2025. aasta eelarves summas 75 100 eurot. Muud tegevustulud koosnevad loodusressursside kasutamisest laekuvast tulust, vee erikasutustasudest ja väikevara müügist.

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulud 2025. aasta eelarves on kogusummas 27 015 446 eurot. Need jaotuvad kümne valdkonna vahel ning omakorda majandusliku sisu alusel majandamiskuludeks, personalikuludeks, antavateks toetusteks ja muudeks tegevuskuludeks.

Majandamiskulud kogusummas 7 373 086 eurot on planeeritud arvestades eelmiste aastate tegelikku ja selleks aastaks prognoositavat tarbimist, samuti jooksvaks aastaks teadaolevaid hinnamuudatusi. Ka käesoleval eelarveaastal on maksumuudatustel mõjul ette näha mitmete lepinguliste kohustuste ja jooksvate kulude suurenemist. Majandamiskuludest ligemale kolmandik läheb haridusvaldkonna taristu ülalpidamiseks, 15% teede korrashoiuks (keskkonna valdkond), 13% elamu- ja kommunaalvaldkonda, 12% vaba aja, kultuuri ja spordi valdkonda ning 12% sotsiaalkaitse valdkonda.

Personalikulude kasv 2025. aastal on tingitud riikliku palga alammäära suurenemisest (820 eurolt 886 eurole) ja 5%-lisest palgakasvust nendel ametipositsioonidel, kus varasemate aastate palgakasv on jäänud teiste positsioonide palgakasvust oluliselt väiksemaks ning millede osas ei ole riiklikult kehtestatud palgamäära muutusi. Personalikuludeks on 2025. aasta eelarvest suunatud 15 296 845 eurot ehk ca 57%, millest omakorda 68% läheb haridusse, 10%

valitsemisse, 8% sotsiaalkaitse valdkonda ning teist sama palju vaba aja, kultuuri ja spordi valdkonda. Ülejäänud valdkondade osakaalud kokku annavad alla 6%.

Antavatest toetustest on 3 163 376 eurot planeeritud sotsiaalabi jm toetusteks füüsilistele isikutele: peretoetused, toimetulekutoetused, puudega inimeste toetused, õppetoetused jne. Juriidilistele isikutele tegevuskulude toetusteks on suunatud 1 069 139 eurot. 74% toetustest jagatakse sotsiaalvaldkonnas, 11% vaba aja, kultuuri ja spordi valdkonnas ning 10% ühistranspordile. Ülejäänud sektorite osakaal on oluliselt väiksem. Antavate toetuste alla liigituvad ka liikmemaksud organisatsioonidele, mille liikmeks Valga vald on (valitsemise valdkond).

Muude kulude koosseisus reservfond summas 85 000 eurot ja projektide reservfond 25 000 eurot.

Suurem osa väljaminekutest on 2025. aasta eelarves suunatud nelja valdkonda – haridus, sotsiaalne kaitse, vabaaeg, kultuur ja sport ning valitsemine. Neist omakorda kõige kulumahukam on haridusvaldkond, kuhu suunatakse 47% valla eelarve tegevuskuludest (12 791 376 eur). Hariduskulude osakaal valla eelarves on püsinud üle aastate samal tasemel, samal ajal laste arv väheneb. Toetusfondi rahastamismudeli kohaselt tähendab see valla enda eelarveliste vahendite üha suuremat panust. Valga vallas on kuus lasteaeda, kus käis seisuga 10.11.2024 kokku 579 last. Valla territooriumil tegutseb viis põhikooli, milles seisuga 10.11.2024 õppis kokku 1240 õpilast. Hariduse valdkond on konkurentsilt kõige tööjõumahukam – 81% hariduse kogukuludest on personalikulud. Hoonete ülalpidamiseks jm majandamiskuludeks kulub ca 18% hariduse kogukuludest.

Sotsiaalvaldkonnale on 2025. aasta põhitegevuse eelarvest planeeritud ca 19% (5 209 161 eur). Valdkonna sees kulub 60% kuludest antavateks toetusteks, 24% personalikuludeks ja 16% majandamiskuludeks. Sotsiaalkaitse kulud moodustavad valla põhitegevuse eelarvest aina suurema osa, seda nii absoluutsummas kui osakaaluna põhitegevusekulude kogumahust.

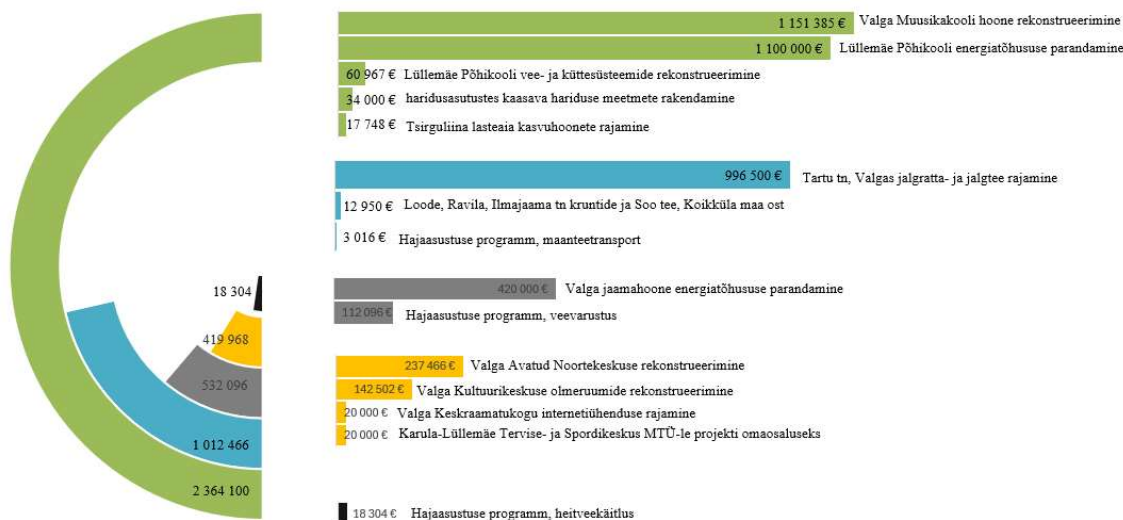
Kümnendik kogukuludest on 2025. aasta eelarves planeeritud vaba aja, kultuuri ja spordi valdkonnale. Sellest 48% moodustavad personalikulud, 34% majandamiskulud ning 18% jagatakse toetustena füüsilistele ja juriidilistele isikutele.

Valitsemiseks suunatakse 2025. aasta eelarve põhitegevuse kogukuludest 8%, millest omakorda 67% on planeeritud personalikuludeks, 23% majandamiskuludeks, 5% on suunatud reservfondi ja 5% on planeeritud toetusteks.

Investeeringustegevus

Investeeringustegevuse tuludes kajastuvad 2025. aasta eelarves ühekordsed tulud põhivara müügist summas 80 000 eurot, investeeringuteks saadavad toetused summas 2 751 740 eurot ning intressitulud summas 39 000 eurot. Suurimad saadavad toetused on Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumilt Valga Muusikakooli hoone rekonstrueerimiseks (toetus 805 969 eur), Lüllemäe Põhikooli energiatõhususe parandamiseks (toetus 770 000 eur), Tartu tn jalgratta- ja jalgte rajamiseks (toetus 496 500 eur) ning Valga jaamahoone energiatõhususe parandamiseks (toetus 400 000 eur). Väiksemas summas on eelarvestatud saadavaid toetusi veel Valga Kultuurikeskuse olmeruumide rekonstrueerimiseks (toetus 91 500 eur), Valga Avatud Noortekeskuse hoone rekonstrueerimiseks (toetus 67 811 eurot), hajaasustuse programmi 2025. aasta vahendeid (toetus 40 000 eur), Lüllemäe Põhikooli vee- ja küttesüsteemide rekonstrueerimiseks (toetus 36 312 eur), valla haridusasutustes kaasava hariduse meetmete rakendamiseks (toetus 28 648 eur) ja Tsirguliina lasteaia kasvuhoonete rajamiseks (toetus 15 000 eur).

Investeeringustegevuse kuludes on 2025. aasta eelarves 4 193 518 eurot kavandatud põhivara soetuseks, millest märkimisväärne osa kaetakse toetustega. Põhivara soetuseks on planeeritud anda sihtfinantseeringuna toetusi kogusummas 153 416 eurot, millest valdava osa moodustavad hajaasustuse programmi vahendid ning 20 000 eurot on suunatud Karula-Lüllemäe Tervisespordikeskus MTÜ-le projekti omafinantseeringu tagamiseks. Üle poole investeeringute mahust (rahaliselt üle 2 mln euro) on suunatud haridusvaldkonda, pisut üle ühe miljoni ehk ligikaudu neljandik investeeringutest läheb majanduse valdkonda, elamu- ja kommunaal valdkonna ning vaba aja, kultuuri ja spordi valdkonna investeeringud hõlmavad kumbki ligikaudu 0,4-0,5 mln eurot ning keskkonnakaitseks ligi 18 tuht eurot.

Finantseerimistehingud

2025. aasta põhieelarves laenukohustuste suurenemist planeeritud ei ole. Laenu põhiosa tagasimaksed on eelarvestatud tagasimaksegraafikute alusel summas 1 590 887 eurot. Laenukohustustelt makstavad intressid, mis eelarves klassifitseeruvad investeeringustegevuste all, on 2025. aastal planeeritud summas 318 215 eurot. Laenukohustiste jäägi prognoos 2025. aasta lõpuks on eelnevast tulenevalt 7 387 753 eurot.